

РОЗДІЛ 2 АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ПІДГОТОВКИ СУЧАСНИХ
УЧИТЕЛІВ І ВИКЛАДАЧІВ
ІНОЗЕМНИХ МОВ

УДК 378.147:111

Биконя Оксана

ORCID 0000-0002-8865-8792

Доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри іноземних мов,
Академія Державної пенітенціарної служби
(м. Чернігів, Україна) E-mail: oksanabikonya@ukr.net

Шендерук Олена

ORCID 0000-0003-4147-327X

Кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов,
Академія Державної пенітенціарної служби
(м. Чернігів, Україна) E-mail: Shenderuk2@gmail.com

Шевченко Юлія

ORCID 0000-0001-7701-1291

Старший викладач кафедри іноземної філології
Національний університет «Чернігівська політехніка»
(м. Чернігів, Україна) E-mail: yulia_shevchenko_@ukr.net

Іванишина Віра

Кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
Академія Державної пенітенціарної служби
(м. Чернігів, Україна) E-mail: viratvanyshyna@gmail.com

ТЕХНОЛОГІЯ ДЕБРИФІНГУ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Метою статті є аналіз особливостей технології дебрифінгу у навчанні іноземної мови. Поставлена мета передбачає розв'язання таких завдань дослідження: з'ясувати сутність технології дебрифінгу у навчанні іноземної мови (поняття «дебрифінг», мету, функції, загальні структурні елементи, залучені до процесу дебрифінгу); виокремити етапи навчання дебрифінгу; запропонувати модель навчання дебрифінгу іноземною мовою.

Методологія статті. Досягненню мети й вирішенню поставлених завдань сприяло використання таких методів дослідження, як аналіз і порівняння психологічних, педагогічних і методичних наукових джерел для визначення стану розробленості проблеми технології дебрифінгу у навчанні іноземної мови; синтез, узагальнення і систематизація для формування іншомовної компетентності з використанням технології дебрифінгу; моделювання для побудови моделі організації навчання іншомовного спілкування з використанням технології дебрифінгу.

Наукова новизна. У статті вперше розроблено модель навчання дебрифінгу іноземною мовою, подальшого розвитку набули положення про структурні елементи, спільні для більшості форм проведення дебрифінгу під час навчання іноземної мови.

Висновки. У результаті дослідження визначено технологію дебрифінгу: термінологію поняття «дебрифінг», мету, функції, загальні структурні елементи, залучені до процесу дебрифінгу. У роботі визначено, що використання технології дебрифінгу сприяє зменшенню індивідуального та групового напруження на заняттях з іноземної мови, посилює групову підтримку та допомагає студентам у складних умовах, особливо зараз, у яких вони опинилися під час воєнного стану в Україні. Зроблено аналіз наукових досліджень проблеми застосування дебрифінгу на заняттях в Україні та за кордоном. Підкреслено, що незважаючи на суттєві дослідження технології дебрифінгу, проблема навчання студентів дебрифінгу іноземною мовою залишається поза увагою вчених як у теоретичному, так і в методичному аспектах, що негативно позначається на якості професійної підготовки студентів і подальшій їхній діяльності. Виокремлено етапи навчання дебрифінгу. Запропоновано модель навчання дебрифінгу іноземною мовою.

Ключові слова: технологія дебрифінгу, навчання іноземної мови, модель організації навчання, англійська мова, іншомовна комунікативна компетентність, студенти.

Постановка проблеми. Актуальність роботи. Поняття **дебрифінг** використовують у різноманітних закладах, наприклад, під час медичного навчання, ведення бізнесу, у військових діях тощо. В освітньому контексті воно означає підведення підсумків після навчання якоїсь теми тощо. Дебрифінг дає можливість учасникам поміркувати над своїми успіхами та невдачами і дозволяє їм засвоювати матеріали, які покращують їхні знання та вміння.

Під час аналізу підсумків спільної діяльності, визначення якості засвоєння або опанування іншомовного матеріалу, обговорення конкретних дій щодо отриманих результатів навчання у різних видах мовленнєвої діяльності, під час інтерактивного навчання, можна використовувати *технологію дебрифінгу* (англ. debriefing).

Зауважимо, що використання цієї технології сприяє зменшенню індивідуального та групового напруження на заняттях з іноземної мови, посилює групову підтримку та допомагає студентам у складних умовах, особливо зараз, у яких вони опинилися під час воєнного стану в Україні.

Аналіз основних досліджень і публікацій показує, що цій проблемі приділяють увагу такі науковці:

J. Raths окреслює стратегії дебрифінгу, щоб допомогти студентам упорядкувати, порівняти, класифікувати, оцінити, узагальнити або проаналізувати досвід й визначити його значення. Також засобом дебрифінгу науковець пропонує навчати написанню резюме, веденню щоденників спостереження, підведення підсумків тощо [24];

L.C. Lederman виділяє структурні елементи, залучені до процесу дебрифінгу [19];

S. Thiagarajan використовує ігри у навчанні дебрифінгу [27];

B. Steinwachs надає можливі засоби дебрифінгу та пояснює, як підготуватися до проведення дебрифінгу в імітаційній грі через три фази: опис, аналіз/аналогію та застосування [26];

C.F. Petranek, S. Corey та R. Black пропонують використовувати після усного дебрифінгу письмовий як основний інструмент для ефективного симулятивного навчання та з використанням ігор [22-23];

J. Brackenreg обґрунтовує поняття рефлексії та дебрифінгу у навчанні медичних сестер (Brackenreg, 2004);

J. Arafah, R. Fanning, D. Gaba, S. Hansen та A. Nichols приділяють увагу дебрифінгу під час симуляційного навчання [13; 16];

E.E. Deason, Y. Efron, R. Howell, S. Kaufman, J. Lee та Sh. Press описують процес дебрифінгу, що є критично важливим елементом симуляційних вправ, і є поширеною технікою, що використовується для навчання різних видів переговорів та медіації [15];

М.М. Філоненко надає методичні рекомендації щодо навчання дебрифінгу у вищій медичній школі на засадах компетентнісного підходу [10].

Ґрунтуючись на теоріях експериментального навчання та дебрифінгу Q. Feng, H. Luo, W. Li, Y. Chen та J. Zhang (2021) розроблюють стратегію «Immersive Virtual Reality» (*віртуальна реальність, що захоплює*), використовуючи контрольоване дослідження за участю учнів початкової школи з провінції Хубей у Китаї [17].

У докторській дисертації О.С. Синекоп, присвяченій проблемі диференційованого навчання професійно орієнтованого англійськомовного спілкування майбутніх фахівців з інформаційних технологій, визначено дебрифінг (debriefs або «after-action reviews»), як прийом, який триває до 10 хвилин, передбачає рефлексування над отриманим досвідом у процесі професійно орієнтованої англійськомовної діяльності групи, аналіз її позитивних/ негативних сторін, визначення шляхів усунення недоліків; містить етапи: саморефлексія, обговорення переваг і недоліків роботи групи, окреслення шляхів покращення на індивідуальному та груповому рівні [8]. Науковець відносить дебрифінг до технології

розвитку творчої особистості у диференційованому навчанні, наголошуючи на тому, що це сприятиме розвитку рефлексивних умінь та удосконаленню вмінь професійно орієнтованого англомовного спілкування.

Варто зазначити, що трактування поняття «дебріфінг» викликає чимало дискусій серед вітчизняних та закордонних науковців. Проте цілісне дослідження проблеми навчання студентів дебріфінгу іноземною мовою залишається поза увагою вчених як у теоретичному, так і в методичному аспектах, що негативно позначається на якості професійної підготовки студентів і подальшої їхньої діяльності.

Метою статті є проаналізувати особливості технології дебріфінгу у навчанні іноземної мови.

Поставлена мета передбачає розв'язання таких **завдань дослідження**: з'ясувати сутність технології дебріфінгу у навчанні іноземної мови (поняття «дебріфінг», мету, функції, загальні структурні елементи, залучені до процесу дебріфінгу); виокремити етапи навчання дебріфінгу; запропонувати модель навчання дебріфінгу іноземною мовою.

Методологія. Досягненню мети й вирішенню поставлених завдань сприяло використання таких **методів дослідження**, як аналіз і порівняння психологічних, педагогічних і методичних наукових джерел для визначення стану розробленості проблеми технології дебріфінгу у навчанні іноземної мови; синтез, узагальнення і систематизація для формування іншомовної компетентності з використанням технології дебріфінгу; моделювання для побудови моделі організації навчання іншомовного спілкування з використанням технології дебріфінгу.

Наукова новизна. У статті вперше розроблено модель навчання дебріфінгу іноземною мовою, подальшого розвитку набули положення про структурні елементи, спільні для більшості форм проведення дебріфінгу під час навчання іноземної мови.

Результати дослідження показують, що між поняттями «зворотний зв'язок», «рефлексія» та «дебріфінг» є суттєві відмінності. Для того, щоб фахівцеві могли працювати в будь-якій сфері, їм необхідно навчитися насамперед приймати ефективні рішення та здійснювати підсумок своєї мовленнєвої діяльності за певний проміжок часу. Мовою ігропрактики це означає розвиток метакомпетентностей: вміння аналізувати інформацію, здійснювати проблематизацію, робити умовиводи та володіти конкретними навичками прийняття рішень. Обговорюючи підсумки інтерактивного заняття, а отже, і якість навчання за допомогою дебріфінгу, викладач концентрує увагу студентів саме на рішеннях, які вони приймають, їх перевагах та недоліках, можливих альтернативних варіантах, але не більше того. Оцінити рішення як правильне чи неправильне, яке завжди можливо (наприклад, у тренінгу чи під час аналізу ситуації), але й іноді недоцільно.

Зауважимо, що інтерактивні технології колективного прийняття рішень включають не тільки процес їх пошуку та розробки, але й вироблення проектів їх реалізації. З цього видно, що розгляд результатів діяльності учасників та якості навчання має включати післяігрову дискусію, рефлексію та дебріфінг.

Також під час навчання іноземної мови використовується *зворотний зв'язок*. Цю технологію викладач може застосовувати як один з етапів спільної роботи, і за остаточними результатами ігрового заняття. Викладач повинен обов'язково оцінити те, що відбувається, і висловити свою професійну думку. Це важливо для того, щоб студенти зрозуміли – чого вони вже навчилися (що необхідно закріпити) і над чим слід попрацювати в подальшому (що коригувати). Неодноразова участь у дискусіях, аналізі ситуацій, програванні інсценувань, у спільній праці над проектом, безсумнівно, буде сприяти у тих, хто навчається, формуванню іншомовної комунікативної компетентності, корпоративних цінностей і культури, уміння здійснювати співпрацю, спираючись на раціональну професійну діяльність, управлінські та соціально-психологічні рішення, тобто сприятиме розвитку умінь партнерських відносин.

У нашому дослідженні щодо вдосконалення англомовних компетентностей під час самостійної позааудиторної роботи з використанням мультимедійного посібника ми зазначали, що необхідно забезпечувати зворотний зв'язок викладача зі студентом шляхом звітування студента за певний період часу. Студент має надсилати заповнені таблиці самооцінювання й таблиці планування та досягнень студента, аудіозаписи зі своїми діалогами та монологами різних типів та видів відповідно до теми, що вивчається, письмові вправи та завдання (наприклад, написання листу, доповіді тощо) та результати успішності виконання вправ та завдань, зафіксовані програмою в мультимедійному навчальному посібнику (Биконя, 2017).

Щодо рефлексії, то ми виводили це поняття, виходячи з дослідження науковців, які трактували його, як: механізм, завдяки якому система створює умови для самореалізації [5]; осмислення людиною своєї діяльності, в процесі якої здійснюється аналіз причин успіхів та невдач із метою подальшої корекції дій для досягнення мети [3]; особливу здатність людського розуму чи свідомості «досліджувати» свій власний зміст, ділити його на складові й представляти окремі його частини в тій чи іншій формі та конструювати картини світу [2; 4]; процес дзеркального взаємовідображення суб'єктами один одного, змістом якого є взаємовідтворення особливостей особистості в іншому індивіді [9]; процес розгортання/розвиток «життя», діяльності та мислення [18]; систематичний самоаналіз і самоспостереження людини з метою її поглибленого розуміння, розуміння власних вчинків і почуттів та подальшого самовдоско-

налення, усвідомлення особистістю, як він сприймається партнерами по спілкуванню, для переосмислення власних уявлень про інших суб'єктів професійної діяльності [12-12; 21].

З вищезазначеного видно, що *рефлексія* трактується як найважливіший механізм людського соціального життя в усіх її формах і проявах, як джерело і засіб свободи особистості, як засіб самопізнання, процес дзеркального взаємовідображення суб'єктами один одного тощо.

У контексті нашого дослідження, услід за І.П. Задорожною та С.Ю. Ніколаєвою, під *рефлексією* розуміємо процес моделювання студентами дій щодо навчально-пізнавальних завдань, стратегій досягнення навчальних цілей; пошук альтернативних рішень, аналіз ефективності власної діяльності, самоконтроль та самооцінювання [3; 6].

За В.І. Лупальцовим, Р.С. Ворошук, А.І. Ягнюк та І.А. Дехтярук, рефлексія реалізує функції свідомості: цілеспрямовання, прогнозування, відображення, ставлення, розуміння, планування та управління [5].

Щодо застосування дебрифінгу у навчальному процесі, то, згідно дослідженню М.М. Філоненко, викладач, як фасилітатор процесу колективного розв'язання проблеми у групі, стимулює кожного студента до міжособистісної взаємодії, сприяє розвитку у нього вміння приймати рішення, аналізувати, оцінювати та прогнозувати результати своєї діяльності, а також вчитися на своїх помилках [10].

За R. Fanning та D. Gaba, трактуємо **дебрифінг**, як самоздійснення учасником освітнього процесу перегляду своїх переконань, суджень, уявлень або думок з метою порівняння й обговорення підсумків виконання завдань та надання можливих альтернатив [16].

Метою дебрифінгу є не визнати судження виступаючих вірними чи невірними, а отримати інформацію з аналізу ігрового заняття, змусити студентів підійти до вирішення проблеми з різних точок зору і тим самим дати їм більше можливостей для вибору дій. Він має на увазі процес, зворотний до інструктажу; його специфікою є підкреслений зв'язок початкових цілей із оглядом остаточних результатів.

Дебрифінг реалізує такі *психолого-педагогічні функції*: намітити нові теми для роздумів і підготовки до виконання творчих завдань; зняти напругу у тих студентів, які перебувають у стані занепокоєння або тривоги; удосконалювати навички ведення включеного спостереження; усунути непорозуміння і виправити помилки; виявити установки, почуття та зміни, що відбулися зі студентами в ході, наприклад, ситуаційно-рольових ігор; дати учасникам можливість розвинути в собі здатність до самоспостереження й самоаналізу та продемонструвати їх; закріпити або відкоригувати засвоєння нової інформації; встановити зв'язок з попередніми та наступними завданнями тощо; зіставити підсумковий результат із поставленими на початку цілями; зробити висновки за підсумками аналізу поведінки та дій учасників.

За Н.Е. Мілорадовою, перевагами дебрифінгу у навчанні є «переосмислення» вражень, реакцій і почуттів; когнітивна організація пережитого досвіду за допомогою розуміння структури й сенсу подій, що відбулися, а також реакцій на них; зменшення індивідуального і групового напруження; зменшення відчуття унікальності й ненормальності особистих реакцій; групової підтримки, солідарності і розуміння тощо [7].

Незважаючи на численні підходи до дебрифінгу, існує ряд структурних елементів, спільних для більшості форм проведення дебрифінгу. L.C. Lederman виділяє сім загальних структурних елементів, залучених до процесу дебрифінгу: референта, учасників дебрифінгу, сценарій дебрифінгу, який може поділятися на декілька етапів, підсумок подій, звіт щодо процесу дебрифінгу, який можна подавати у письмовій формі, та час, який відводиться на проведення дебрифінгу [19].

Прокоментуємо ці елементи (Див. рис. 1).

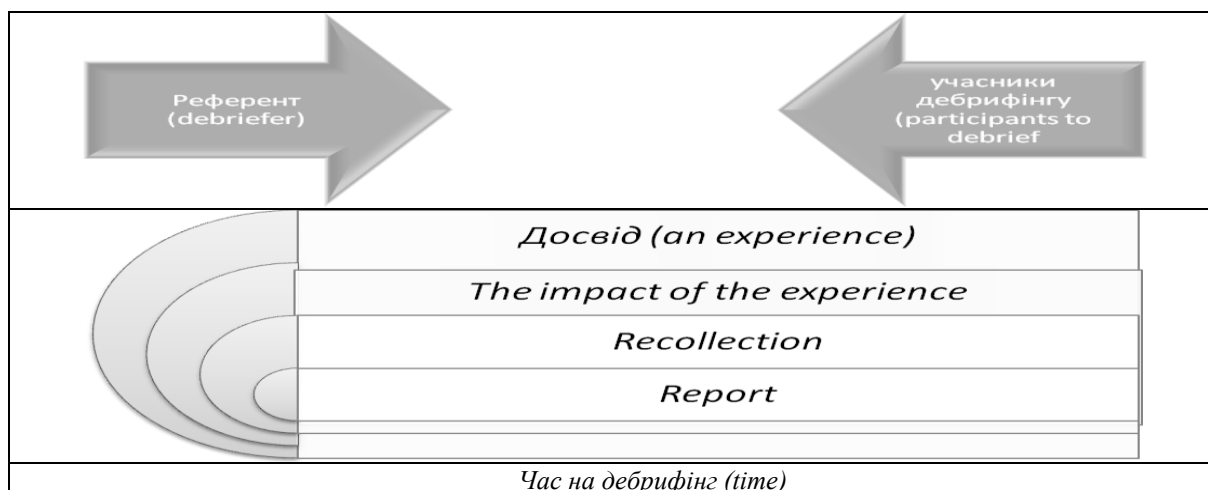

Рис. 1. Процес дебрифінгу

Референт – це особа, яка проводить дебрифінг, а учасники дебрифінгу – це ті, кого потрібно *дебрифінгувати*. Під час проведення процесу дебрифінгу учасники можуть власне діяти як дебриференти.

Сценарій дебрифінгу включає моделювання ситуації (досвід, який мають учасники та вплив, який цей досвід справляє на учасників дебрифінгу). Концепція впливу є важливою, оскільки студенти зазвичай мають бути емоційно зворушені подією, а подія має мати відношення до їхнього повсякденного життя, щоб справити вплив.

Підсумок подій має враховувати такі поняття, як *спогад(и)* і *звіт*. Повідомлення про подію, хоча зазвичай здійснюється в усній формі, може бути письмовим або включати заповнення форми у вигляді тесту (анкети, таблиці спостереження тощо).

Необхідним елементом у навчанні дебрифінгу є час, незважаючи на те, що процес дебрифінгу може проводитися по-різному. Студенту необхідно відводити більше часу для роздумів над звітуванням, особливо, якщо його необхідно подавати шляхом письмового звіту про окрему подію або шляхом ведення щоденника (наприклад, письмовий огляд освітнього досвіду протягом семестру).

Перший етап включає тестування іншомовних знань, навичок та вмінь й заповнення таблиці самооцінювання щодо володіння іншомовною комунікативною компетентністю. Тестування може включати усні та письмові завдання. Треба зазначити, що студенти мають оцінити досвід щодо їхнього навчання іноземної мови (протягом певного періоду часу).

Наступним етапом є оцінювання та подальший аналіз результатів, яке триває близько 5 хвилин.

На третьому етапі пропонуємо пост-тестування іншомовних знань, яке має містити схожі завдання, як попередній тест знань.

Четвертим етапом є співбесіда. Референт запитує учасників дебрифінгу про досвід їхнього навчання, чого вони навчилися, робили протягом перших трьох етапів тощо. За допомогою запитань референт допомагає їм швидко підвести підсумки. Наприклад, «Як пройшло ваше навчання сьогодні? Що ви нового дізналися?» або «Що ви будете робити наступного разу, коли будете писати резюме статті (робити проєкт, доповідати про...?)» (Див. рис. 2).

Під час підведення підсумків пропонуємо фіксувати відповіді студентів на відео, записувати від першої особи поведінку учасників тощо.

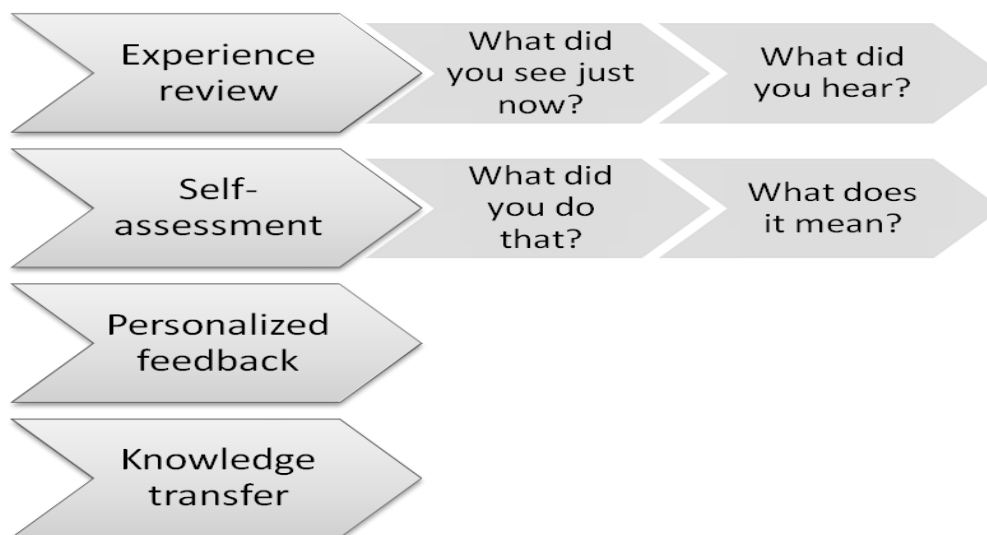

Рис. 2. Англomовний варіант стратегії дебрифінгу для виявлення досвіду навчання

Пропонуємо таку модель навчання дебрифінгу іноземною мовою (Див. Табл. 1).

Модель навчання дебрифінгу іноземною мовою

Етапи	Види роботи	Час
початковий	•тестування •самооцінювання	20 хв
основний	•оцінювання та подальший аналіз результатів	5 хв
	•пост-тестування	20 хв
	•співбесіда	15 хв
завершальний	•підведення підсумків (compensatory debriefing)	5 хв

Висновки та перспективи подальших розвідок. У процесі дебрифінгу студенти не тільки удосконалюють іншомовну комунікативну компетентність у різних видах мовленнєвої діяльності, отримують знання про практичний досвід кожного учасника дебрифінгу, але й мають можливість бачити помилки інших студентів та вчитися на них. Тому дебрифінг є суттєвою частиною заняття з іноземної мови шляхом використання інтерактивних технологій. Саме на ній стає чітким сенс виконаного, підводиться підсумок після завершення теми та встановлюються інформаційні зв'язки між відомими та новими знаннями, які будуть необхідні у майбутньому.

Таким чином, у результаті дослідження було визначено технологію дебрифінгу: термінологію поняття «дебрифінг», мету, функції, загальні структурні елементи, залучені до процесу дебрифінгу. Було виокремлено етапи навчання дебрифінгу, які включені до моделі навчання дебрифінгу іноземною мовою. Наступним етапом нашого дослідження є створення системи завдань та вправ для навчання дебрифінгу іноземною мовою.

References

1. Биконя О.П. Теоретико-методичні засади самостійної позааудиторної роботи з англійської мови студентів економічних спеціальностей. Дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02. Київ, 2017. 791 с.
Вуконя, О.Р. (2017). Teoretyko-metodychni zasady samostiynoiy pozaaudytornoyi roboty z anhliys'koyi movy studentiv ekonomichnykh spetsial'nostey [Theoretical and Methodological Foundations of Economic Speciality Students' Independent Extracurricular Self-Study Work on English]. Dysertatsiya na zdobuttya naukovooho stupenya doktora pedahohichnykh nauk [Thesis for a Doctorate Degree in Pedagogical Studies]. Kyiv [in Ukrainian].
2. Декарт Р. Міркування про метод – як правильно спрямувати свій розум і відшукати істину в науках: пер. з фр. О. Саврука. Київ: Тандем, 2001. URL: <https://www.management.com.ua/vision/vis017.html> (дата звернення: 15.02.2023).
- Descartes, R. (2001). Mirkuvannya pro metod – yak pravyl'no spryamuvaty sviy rozum i vidshukaty istynu v naukakh: per. z fr. O. Savruka [Reasoning about the method – how to properly direct your mind and find the truth in the sciences: translated from French by O. Savruk]. Kyiv. Retrieved from: <https://www.management.com.ua/vision/vis017.html> (Last accessed: 15.02.2023).
3. Задорожна І. П. Теоретико-методичні засади організації самостійної роботи майбутніх учителів з оволодіння англійською комунікативною компетенцією: дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02. Київ, 2012. 770 с.
Zadorozhna, I. P. (2012). Teoretyko-metodychni zasady orhanizatsiyi samostiynoiy roboty maybutnikh uchyteliv z ovolodinnya anhlomovnoyu komunikativnoyu kompetentsiyeyu [Theoretical and methodological foundations of future teachers' self-study work organization on acquiring communicative competence in English] Dysertatsiya na zdobuttya naukovooho stupenya doktora pedahohichnykh nauk [Thesis for a Doctorate Degree in Pedagogical Studies]. Kyiv [in Ukrainian].
4. Кант І. Критика чистого розуму: переклад І. Бурковського. Київ: Юніверс, 2000. 504 с.
Kant, I. (2000). Krytyka chystoho rozumu [Critique of pure reason]. Translated by I. Burkovskiyi. Kyiv: Yunivers [Universe] [in Ukrainian].
5. Лупальцов В. І., Ворошук Р. С., Ягнюк А. І., Дехтярук І. А. Рефлексивний підхід при модульному навчанні хірургії студентів медичних вузів. *Вісник Вінницького національного медичного університету*. 2014, №1, Ч. 2, Т. 18. С. 235-238.
Lupaltsov, V. I., Voroshchuk, R. S., Yagnyuk, A. I., Dehtyaruk, I. A. (2014). Refleksyvnyy pidkhid pry modul'nomu navchanni khirurhiyi studentiv medychnykh vuziv [Reflective approach in module education of surgery of medical universities' students]. *Visnyk Vinnyts'koho natsional'noho medychnoho universytetu [Bulletin of the Vinnytsia National Medical University]*. #. 1, Part 2, V. 18. P. 235-238 [in Ukrainian].

6. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник / О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г.Е. Борецька та ін. / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
Metodyka navchannya inozemnykh mov i kul'tur: teoriya i praktyka [Methods of teaching foreign languages and cultures: theory and practice: a textbook for students of classical, pedagogical and linguistic universities] (2013). Edited by Nikolaieva, S. Yu. Kyiv: Lenvit [in Ukrainian].
7. Мілорадова Н. Е. Методика застосування метафоричних асоціативних карт у проведенні психологічного дебрифінгу для подолання кризових станів поліцейських. *Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану*. Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2022. С. 230-232.
Miloradova, N. E. (2022). Metodyka zastosuvannya metaforychnykh asotsiatyvnykh kart u provedenni psykholohichnoho debryfinhu dlya podolannya kryzovykh staniv politseys'kykh [The method of using metaphorical associative maps in conducting psychological debriefing to overcome crisis situations of police officers]. *Pidhotovka pravoohorontsiv v systemi MVS Ukrayiny v umovakh voyennoho stanu* [Training of law enforcement officers in the system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine during the war period]. Kharkiv: Kharkiv National University of Internal Affairs [in Ukrainian].
8. Синєкоп О. С. Теорія і практика диференційованого навчання професійно орієнтованого англomовного спілкування майбутніх фахівців з інформаційних технологій: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02. Київ, 2023. 718 с.
Synekop, O. S. (2023). Teoriya i praktyka dyferentsiyovanoho navchannya profesiyno oriyentovanoho anhlovnoho spilkuvannya maybutnikh fakhivtsiv z informatsiynykh tekhnolohiy [Theory and Practice of Differentiated Instruction of Professionally Oriented English-language Communication of the Prospective Information Technology Professionals]. *Dysertatsiya na zdobuttya naukovooho stupenya doktora pedahohichnykh nauk* [Thesis for a Doctorate Degree in Pedagogical Studies]. Kyiv [in Ukrainian].
9. Степанов О. М. Психологічна енциклопедія. Київ: «АКАДЕМВИДАВ», 2006. 424 с.
Stepanov, O. M. (2006). *Psykholohichna entsyklopediya* [Psychological encyclopedia]. Kyiv: «AKADEMVYDAV» [in Ukrainian].
10. Філоненко М. М. Методика викладання у вищій медичній школі на засадах компетентнісного підходу. *Методичні рекомендації для викладачів та здобувачів наукового ступеню доктора філософії (PhD) ВМ(Ф)НЗ України*. Київ, 2016. 88 с.
Filonenko, M. M. (2016). Metodyka vykladannya u vyshchiiy medychniy shkoli na zasadakh kompetentnisnoho pidkhodu [Teaching methods in a higher medical school based on the competence approach]. *Metodychni rekomendatsiyi dlya vykladachiv ta zdobuvachiv naukovooho stupenya doktora filosofiyi (PhD) VM(F)NZ Ukrayiny* [Methodological recommendations for teachers and candidates for the scientific degree of Doctor of Philosophy (PhD) of the Medical University of Ukraine]. Kyiv [in Ukrainian].
11. Черниш В. В. Методика формування у майбутніх учителів професійно орієнтованої англomовної компетенції в говорінні: монографія. Київ: Ленвіт, 2013. 396 с.
Chernysh, V. V. (2013). Metodyka formuvannya u maybutnikh uchyteliv profesiyno oriyentovanoi anhlovnoyi kompetentsiyi v hovorinni [[Methodology of future teachers' professionally oriented English speaking competence] monograph]. Kyiv: Lenvit [in Ukrainian].
12. Шаповал І. Психологічні механізми та чинники формування пізнавальної самостійності. *Освіта регіону. Політологія, психологія, комунікації*. Режим доступа: http://mail.social-science.com.ua/jornal_content/528 (дата звернення: 25.02.2023).
Shapoval, I. *Psykholohichni mekhanizmy ta chynnyky formuvannya piznaval'noyi samostiynosti* [Psychological mechanisms and factors of formation of cognitive independence]. *Osvita rehionu. Politolohiya, psykholohiya, komunikatsiyi* [Education of the region. Political science, psychology, communications]. Retrieved from: http://mail.social-science.com.ua/jornal_content/528 (Last accessed: 25.02.2023) [in Ukrainian].
13. Arafeh J., Hansen S., Nichols A. Debriefing in simulated-based learning: Facilitating a reflective discussion. *The Journal of Perinatal and Neonatal Nursing*. 2010, № 24(4), P. 302-309.
Arafeh, J., Hansen, S., Nichols, A. (2010). Debriefing in simulated-based learning: Facilitating a reflective discussion. *The Journal of Perinatal and Neonatal Nursing*. No 24(4), Pp. 302-309 [in English].
14. Brackenreg, J. Issues in reflection and debriefing: How nurse educators structure experiential activities. *Nurse Education in Practice*. 2004, № 4(4), P. 264-270.
Brackenreg, J. (2004). Issues in reflection and debriefing: How nurse educators structure experiential activities. *Nurse Education in Practice*. No 4(4), Pp. 264-270 [in English].
15. Deason E. E., Efron Y., Howell R., Kaufman S., Lee J., Press Sh. Debriefing the Debrief. *Educating Negotiators for a Connected World*, 2013, URL: https://www.researchgate.net/publication/256059129_Debriefing_the_Debrief (дата звернення: 11.03.2023).

- Deason, E.E., Efron, Y., Howell, R., Kaufman, S., Lee, J., Press, Sh. (2013). Debriefing the Debrief. *Educating Negotiators for a Connected World*. Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/256059129_Debriefing_the_Debrief (Last accessed: 11.03.2023) [in English].
16. Fanning R. M., Gaba D. M. The role of debriefing in simulation-based learning. *Simulation in Healthcare*. 2007. # 2(2), P. 115-125.
Fanning, R. M., Gaba, D. M. (2007). The role of debriefing in simulation-based learning. *Simulation in Healthcare*. No 2(2), Pp. 115-125 [in English].
17. Feng Q., Luo H., Li W., Chen Y., Zhang J. The moderating effect of debriefing on learning outcomes of IVR-based instruction: an experimental research. *Applied Sciences*. 2021, 11, 10426. URL: <https://doi.org/10.3390/app112110426> (дата звернення: 15.02.2023).
Feng, Q., Luo, H., Li, W., Chen, Y., Zhang, J. (2021). The moderating effect of debriefing on learning outcomes of IVR-based instruction: an experimental research. *Applied Sciences*. Retrieved from: <https://doi.org/10.3390/app112110426> (Last accessed: 15.02.2023) [in English].
18. Fichte J. G. *Sämmtliche Werke*. Berlin: Verlag von Veit und Comp, 1846. URL: <http://www.gutenberg.org/cache/epub/51359/pg51359-images.html> (дата звернення: 11.01.2023).
Fichte, J. G. (1846). *Sämmtliche Werke*. Berlin: Verlag von Veit und Comp. Retrieved from: <http://www.gutenberg.org/cache/epub/51359/pg51359-images.html> (Last accessed: 11.01.2023) [in German].
19. Lederman L. C. Differences that make a difference: Intercultural communication, simulation, and the debriefing process in diverse interaction. *The Annual Conference of the International Simulation and Gaming Association* (Kyoto, Japan, July 15–19), 1991. URL: https://doi.org/10.1007/978-4-431-68189-2_55 (дата звернення: 10.02.2023).
Lederman, L. C. (1991). Differences that make a difference: Intercultural communication, simulation, and the debriefing process in diverse interaction. Retrieved from: https://doi.org/10.1007/978-4-431-68189-2_55 (Last accessed: 10.02.2023) [in English].
20. Lederman, L. C. Debriefing: Toward a systematic assessment of theory and practice. *Simulation and Gaming*. 1992. #23(2), P. 145-160.
Lederman, L.C. (1992). Debriefing: Toward a systematic assessment of theory and practice. *Simulation and Gaming*. No 23(2), Pp. 145-160 [in English].
21. Matthews D. J. *Patterns of Competence in Early Adolescence: A Domain Specific Approach to Gifted*. Toronto: University of Toronto. 1990. 174 p.
Matthews, D. J. (1990). *Patterns of Competence in Early Adolescence: A Domain Specific Approach to Gifted*. Toronto: University of Toronto [in English].
22. Petranek C. F. Written debriefing: The next vital step in learning with simulations. *Simulation and Gaming*. 2000. #31(1). P. 108-118 [in English].
Petranek, C. F. (2000). Written debriefing: The next vital step in learning with simulations. *Simulation and Gaming*. No 31(1). Pp. 108-118 [in English].
23. Petranek C. F., Corey S., Black R. Three levels of learning in simulations: Participating, debriefing, and journal writing. *Simulation and Gaming*. 1992. #23(2), P. 174-185.
Petranek, C. F., Corey, S., Black, R. (1992). Three levels of learning in simulations: Participating, debriefing, and journal writing. *Simulation and Gaming*. No 23(2), Pp. 174-185 [in English].
24. Raths J. Enhancing understanding through debriefing. *Educational Leadership*, 1987, V45, #2, P. 24-27.
Raths, J. (1987). Enhancing understanding through debriefing. *Educational Leadership*. V45, No 2, P. 24-27 [in English].
25. Rudolph J. W., Simon R., Raemer D. B., Eppich W. J. Debriefing as formative assessment: Closing performance gaps in medical education. *Academic Emergency Medicine*. 2008, № 15(11), P. 1010-1016.
Rudolph, J. W., Simon, R., Raemer, D. B., Eppich, W. J. (2008). Debriefing as formative assessment: Closing performance gaps in medical education. *Academic Emergency Medicine*. No 15(11), Pp. 1010-1016 [in English].
26. Steinwachs B. How to facilitate a debriefing. *Simulation and Gaming*. 1992. №23(2), P.186-195.
Steinwachs, B. (1992). How to facilitate a debriefing. *Simulation and Gaming*. No 23(2), Pp. 186-195 [in English].
27. Thiagarajan S. Using games for debriefing. *Simulation and Gaming*. 1992. №23(2), P. 161-173.
Thiagarajan, S. (1992). Using games for debriefing. *Simulation and Gaming*. No 23(2), Pp. 161-173 [in English].

Bykonia Oksana

ORCID 0000-0002-8865-8792

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Professor of Foreign Languages,
Academy of the State Penitentiary Service
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: oksanabikonya@ukr.net

Shenderuk Olena

ORCID 0000-0003-4147-327X

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Foreign Languages,
Academy of the State Penitentiary Service
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: Shenderuk2@gmail.com

Yuliia Shevchenko

ORCID 0000-0001-7701-1291

Senior Lecturer at the Department of Foreign Philology
National University «Chernihiv Polytechnic»
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: yulia_shevchenko_@ukr.net

Ivanyshyna Vira

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor of the Department of Foreign Languages,
Academy of the State Penitentiary Service
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: viraiivanyshyna@gmail.com

TECHNOLOGY OF DEBRIEFING IN TEACHING FOREIGN LANGUAGE

The aim of the article is to analyze the peculiarities of using technology of debriefing in teaching foreign language. This purpose involves solving the following **research tasks** as to clarify the essence of the technology of debriefing in teaching a foreign language (the concept of «debriefing», the purpose, functions, general structural elements involved in the process of debriefing); to identify the stages of teaching debriefing; to propose a model of teaching debriefing in teaching students foreign language oral and written communication.

Methodology of the article. The achievement of the purpose and solution of the tasks was facilitated by using such research methods as analysis and comparison of psychological, pedagogical and methodological scientific sources to determine the state of development of the problem of using technology of debriefing in teaching foreign language; synthesis, generalization and systematization for the formation of foreign language competence using technology of debriefing; modeling to build a model of organization of teaching foreign language communication using debriefing technology.

The scientific novelty. In the article the model of using technology of debriefing in teaching foreign language has first been worked out, then further development is the structural elements in debriefing while teaching foreign language has been pointed out.

Conclusions. It is determined that using technology of debriefing helps to reduce individual and group tension in foreign language classes, strengthens group support and helps students in difficult conditions, especially now while they are in Ukraine in this war period. The article analyzes scientific research on the problem of using debriefing in the classroom in our country and abroad. It is emphasized that despite significant research on the technology of debriefing, the problem of teaching students to the phenomenon «debrief» in teaching foreign language remains outside the attention of scientists in both theoretical and methodological aspects, which negatively affects the quality of students' professional training and their further activities after then. As a result of the study, the technology of debriefing is defined the following: the meaning of «debriefing», the purpose and functions of debriefing in teaching foreign language, general structural elements involved in the process of debriefing. The stages of training in debriefing are highlighted. The model of teaching debriefing in a foreign language is proposed.

Keywords: technology of debriefing, teaching foreign language, model of organization of teaching, English, foreign language communicative competence, students.

Стаття надійшла до редакції: 18.04.2023

Рецензент – доктор педагогічних наук, професорка О. С. Третьяк